

Fylkesmannen i Nordland

STEIGEN KOMMUNE SENTRALADM
Rådhuset
8281 Leinesfjord

Bodø, 25. oktober 2017

Deres ref.:
Gunnar Svalbjørg

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2017/5695
Saksbehandler:
Marit Torsvik

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Steigen kommunes pliktoppfyllelse Kontrollnummer: 2017.058.I.FMNO

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Gunnar Svalbjørg

Fra Fylkesmannen i Nordland:
Marit Torsvik

Andre deltagere fra virksomheten:
Tordis Sofie Langseth
Bjørn Willumsen

*Andre deltagere fra Fylkesmannen i
Nordland:*
Oddlaug E. Knutsen

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon med Steigen kommunes pliktoppfyllelse den 12.10.2017. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Nordland avdekket ingen avvik og ga 3 anmerkninger under inspeksjonen.

Anmerkninger:

1. Kommunens tilsynsarbeid med den alminnelige forsøplingssituasjonen er ikke godt nok formalisert og satt i system
2. Kommunen har ikke etablert skriftlige rutiner for å ta stilling til om en henvendelse på forsøpling skal følges opp eller ikke
3. Kommunens tilsynsarbeid på ulovlig brenning av avfall er ikke godt nok formalisert og satt i system

Anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

25. oktober 2017	Marit Torsvik	Oddlaug E. Knutsen
dato	kontrollør	seksjonsleder

Fylkesmannen i Nordland

Kopi av rapporten sendes til:

- IRIS Salten IKS, postboks 6094, 8031 Bodø

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: STEIGEN KOMMUNE SENTRALADM	
Organisasjonsnr.: 974597918	Eies av: 974794357
Bransjenr. (NACE-kode): 84.110 - Generell offentlig administrasjon	

Kontrollert enhet

Navn: Steigen kommunes pliktoppfyllelse	Anleggsnr.: 1848.0060.01
Kommune: Steigen	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet:	
Tillatelse gitt:	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen inngår i Fylkesmannens aksjon for tilsyn med kommunen som miljøvernmyndighet om forsøpling. Hjemmel for tilsyn med kommunen sin myndighetsutøvelse er forurensningslovens § 48a. Steigen kommune hadde et tilsvarende tilsynsbesøk fra Fylkesmannen i 2008, der det ble fastsatt to avvik som omhandler forsøpling. Et av målene denne gangen var å sjekke oppfølging av tiltak.

Inspeksjonstema

- Organisering og ansvar i forsøplingssaker
- Kommunens bruk av myndighet som befaring, pålegg om opprydding og tvangsmulkt
- Avfall som ikke kommer inn i det kommunale mottaket (villfyllinger)
- Festivaler/stevner og utsalgssteder/utfartssteder
- Åpen brenning og brenning av avfall i småovner

Gjennomføring

Tilsynet omfattet følgende:

- Skriftlig varsel om tilsyn i epost av 13.09.2017, der kommunen ble bedt om å oversende relevant dokumentasjon
- Åpningsmøte med informasjon fra Fylkesmannen om bakgrunnen for det landsomfattende kommunetilsynet, samt gjennomgang av tema og informasjon om gjennomføringen av tilsynet
- Separate intervju med rådmann, plan- og miljøvernleder og driftsoperatør for uteseksjon
- Slutt møte med oppsummering og presentasjon av funn, samt diskusjon og veiledning

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Vi ber om at virksomheten innen 15.12.2017 sender inn en kort redegjørelse for hvordan anmerkning 1, 2 og 3 er vurdert, eventuelt hvordan de vil bli fulgt opp.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmnopost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Nordland v/Marit Torsvik.

4. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Nordland (jf. offentleglova).

5. Avvik

Det ble ikke funnet noen avvik under inspeksjonen.

6. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Kommunens tilsynsarbeid med den alminnelige forsøplingssituasjonen er ikke godt nok formalisert og satt i system

Kommentarer:

Forurensningsmyndighetens oppgaver framkommer av forurensningslovens § 48. I tillegg vises det til internkontrollforskriftens § 5 om innholdet i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet.

Under tilsynet framkom det at Steigen kommune ikke hadde:

- Gjennomført overordnet risikovurdering med forsøpling og ulovlig avfallshåndtering som tema
- Fastsatt mål for forsøpling og ulovlig avfallshåndtering
- Utarbeidet plan for gjennomføring av tilsyn med forsøpling og ulovlig avfallshåndtering

Kommunen la fram et dokument som viser *Framgangsmåte ved tilsyn i henhold til Forurensningsloven og rutinebeskrivelse for behandling av henvendelser angående forsøpling m.v.* Dokumentet gir en inndeling av tilsynsaktiviteter i prioriterte områder. Vi fikk inntrykk av at denne delen av prosedyren ikke hadde blitt fulgt opp. Det kunne heller ikke legges fram noen plan for hvilke tilsynsaktiviteter som skal være gjennomført i løpet av inneværende år. Årsrapport 2016 for Steigen kommune omhandler ikke noe om forsøpling, men den framkommer at forurensningssaker behandles av plan- og miljøvernleder.

Anmerkning 2

Kommunen har ikke etablert skriftlige rutiner for å ta stilling til om en henvendelse på forsøpling skal følges opp eller ikke

Kommentarer:

Forurensningslovens § 37 omhandler *pålegg om å rydde opp i avfall o.l. eller betale for opprydding*. I tredje ledd framkommer det at avgjørelsen er et enkeltvedtak, også om pålegg ikke blir gitt. Det vises i tillegg til internkontrollforskriftens § 5 om *innholdet i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet*, særlig andre ledd punkt 7 om krav til iverksetting av rutiner.

Vi fikk inntrykk av at de fleste henvendelsene om forsøpling følges opp, enten muntlig eller skriftlig, mens noen saker avventes i form av «gule lapper». Kommunen har imidlertid ikke skriftlig «parkert» noen henvendelser som anses unødvendig å følge opp. Den eksisterende rutinebeskrivelsen gir heller ingen beskrivelse av denne framgangsmåten. Her skilles det kun mellom saker som oppfattes som lite eller mer alvorlig. I det første tilfellet framkommer det at oppfølgingen skjer muntlig, mens de sakene som oppfattes som mer alvorlig følges opp skriftlig.

Anmerkning 3

Kommunens tilsynsarbeid på ulovlig brenning av avfall er ikke godt nok formalisert og satt i system

Kommentarer:

Forurensningsmyndighetens oppgaver framkommer av forurensningslovens § 48. I tillegg vises det til brev av 19.07.2001 fra Miljøverndepartementet om *Delegering av myndighet etter forurensningsloven til kommunene – åpen brenning og brenning av avfall i småovner* og til *Forskrift om åpen brenning av avfall og brenning av avfall i småovner fastsatt* av Steigen kommunestyre den 12.03.2003.

Kommunen kjenner til bedrifter som driver med åpen brenning av avfall, men har ingen systematisk oppfølging av disse. Tidligere ble tilsyn med næringsavfall utført i regi av det interkommunal eide selskapet Helse- og miljøtilsyn Salten. Steigen kommunestyre vedtok i 2009 en egen forskrift om innkreving av gebyr for gjennomføring av slike tilsyn. Ordningen med interkommunalt tilsyn på næringsavfall har i ettertid opphørt, men har ikke blitt erstattet med noen lokal tilsynsaktivitet. St. Hans-bål er nærmere regulert i forskriften og følges opp muntlig. Brannøvinger er ikke listet opp som tillatt ifølge forskriften. Kommunen kunne imidlertid ikke redegjøre for behandling av dispensasjoner.

7. Andre forhold

Tidligere tilsyn

Under Fylkesmannens tilsynsbesøk i 2008 ble det avdekket avvik på Steigen kommune sin plassering av ansvar på forsøplingsområdet. I ettertid har kommunen utarbeidet skriftlig videredelegering og dette avviket anses som lukket. Det ble også fastsatt avvik på manglende tilsyn med den generelle forsøplingssituasjonen. Kommunen utarbeidet i 2009 en framgangsmåte for å lukke dette avviket, men vi kan ikke se at denne i tilstrekkelig grad har blitt fulgt opp (se anmerkning 1).

Eksempelsak

Steigen kommune la fram en eksempelsak på oppfølging av ulovlig brenning av avfall/ ulovlig avfallsplass fra våren 2017. I dette tilfellet er saken fulgt opp med befarings, anmeldelse, varsel om pålegg, varsel om tvangsmulkt, pålegg om opprydding og vedtak om tvangsmulkt. Kommunen har også gitt en skriftlig bekreftelse på at avfallet er ryddet og saken avsluttet. Fylkesmannen har ingen kommentarer til denne framgangsmåten, utover at den ser ut til å være håndtert i henhold til «kokeboka» på miljøkommune.no.

Forsøpling etter brenning av avfall, foto: Gunnar Svalbjørg

Kompetanse

Steigen kommune har på tross av en del økonomiske utfordringer (Robek fra 2016) opprettholdt god kompetanse på håndteringen av forsøplingssaker. Dette vises med tydelighet i eksempelsaken. Kommunen har hatt lederstillingen for enheten Plan/utvikling og drift stående vakant i den samme perioden. Den nye lederen er ventet å være på plass 01.01.2018 og vil dermed være delegert myndighet, blant annet etter forurensningsloven. Bruk av søkeordet forsøpling på kommunens hjemmeside gir treff på denne enheten, med videre henvisning til Plan- og miljøkontor. I praksis ser vi at det er nettopp her forsøplingssakene følges opp. Sårbarheten ligger i at dette kontoret kun er bemannet av en person. De ansatte i uteseksjonen har i tillegg jevnlig kontroll med det kommunale veinettet og fanger i den forbindelse også opp hendelser med forsøpling. Denne delen av kommunens tilsynsarbeid på forsøpling er ikke formalisert.

Turisme og festivaler

Kommunen virker å ha et bevisst forhold til hvor grensen går mellom kommunens og næringslivets ansvar for innsamling av avfall på utfartssteder. Dette er også skriftlig klargjort fra kommunens side. Samtidig finnes det flere steder der kommunen besørger mottak og rydding av avfall, blant annet Brennviksanden og Bøsandene. Steigen Sagaspill er et utendørs arrangement av en viss størrelse, men dette har ifølge kommunen ikke bydd på noen særskilte problemer med forsøpling.

Villfyllinger

Generelt virker det som om kommunen har god kontroll på hendelser med dumping av avfall. Per i dag vet ikke kommunen om noen plasser som brukes fast til slik villfylling.

Avfallsbehandling

Steigen kommune er medeier i det interkommunale selskapet IRIS Salten, som utfører tjenester på mottak, innsamling og behandling av avfall fra husholdninger og næringsliv. I Steigen er det etablert et eget miljøtorget for avfall som har åpent en dag per uke. Miljøtorget holder i tillegg åpent på lørdager i sommerhalvåret. Avfallsbehandlingen følges opp av Fylkesmannen via tilsyn med det interkommunale selskapet og har ikke vært gjenstand for kontroll under dette tilsynsbesøket.

8. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Rundskriv T-5/98 Kommunens myndighet og plikter etter forurensningslovens pkt. 2.1

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- Delegasjonsreglement for Steigen kommune, 28.08.2014
- Organisasjonskart for Plan, Utvikling og Drift (PUD)
- Organisasjonskart for Steigen kommune
- Framgangsmåte ved tilsyn i henhold til Forurensningsloven og rutinebeskrivelse for behandling av henvendelser angående forsøpling mv., 2009
- Årsrapport for Steigen kommune, 2016

- Delegering av myndighet fra rådmannen til enhet for plan, utvikling og drift (PUD), 20.11.2009
- Dokumenter fra eksempelsak på ulovlig brenning av avfall/ulovlig avfallsfylling, 2017
- Forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner, Steigen kommune, 12.02.2003
- Forskrift om innkreving av gebyr for tilsyn med besitter av næringsavfall, Steigen kommune, 16.12.2009

9. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Miljøkommune.no, oppfølging av forsøplingssaker